

“Utan publik är vi ingenting”

- **En kvalitativ studie på hur professionella musiker reflekterar över sin identitet, yrkesidentitet och passion under coronapandemin**

John Hedin & Mikaela Andersson

Handledare: Magnus Ring

Kandidatuppsats SOCK08

Sociologiska institutionen

Lunds Universitet våren 2021

Antal ord: 12 848

LUNDS
UNIVERSITET

Först vill vi tacka de som hjälpt oss under uppsatsens gång.

Tack till vår handledare Magnus som guidat oss, tack till alla respondenter som tagit tid och delat med sig av sina berättelser samt tack till Joacim för teknisk assistans.

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur professionella musiker reflekterar över sin identitet, yrkesidentitet och passion i sken av coronapandemin som präglade 2020 och 2021. Vi vill se hur de tänker kring dessa teman då allt kulturliv helt stängdes ner hösten 2020 och ingen verksamhet kunde bedrivas. Vi har genomfört 10 kvalitativa intervjuer med individer som helt eller delvis försörjer sig på någon form av musikverksamhet. Respondenternas yrken är orkestermusiker, organist, musikalartist, sångare och frilansande instrumentalist. Urvalet som gjorde var ett målstyrt urval då respondenterna skulle uppfylla vissa kriterier för att kunna besvara frågeställningen. Efter operationalisering av syfte och frågeställning redovisas teori som ligger som grund för uppsatsen. Teorin avhandlar identitet, erkännande, prekaritet, passion, yrkesidentitet och motivation. Intervjuerna analyserades tematiskt i flera steg vilket mynnade ut i ett resultat som visar att samtliga respondenter menar att de arbetar med sin passion och att detta kan ha positiva och negativa konsekvenser för både privatliv och för identiteten som är starkt förknippad med yrket. En stark yrkesidentitet förklaras via internaliserings- och socialiseringsteori samt att passionen också är en privat angelägenhet. Motivationen kommer för många ur gemensamt skapande och delandet av musiken med publiken.

Nyckelord: musikers identitet, yrkesidentitet, prekaritet, erkännande, passion, kreativitet, motivation

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Innehållsförteckning.....	4
1. Inledning.....	6
1.1 Syfte och frågeställning	7
1.1.1 Syfte	7
1.1.2 Frågeställning	7
2. Tidigare forskning	7
3. Metod	8
3.1 Operationalisering.....	9
3.2 Urval och avgränsning.....	10
3.3 Etiska överväganden	11
3.4 Utförandet av intervjuer	12
3.5 Kodning och Analys	13
4. Teori	14
4.1 Identitet	14
4.1.1 Skapandet av identiteten	14
4.1.2 Identitetshierarkin	15
4.2 Erkännande.....	17
4.3 Prekaritet.....	18
4.4 Passion	18
4.5 Yrkesidentitet	20
4.6 Motivation.....	21
5. Resultat och analys	22
5.1 Grundinformation om respondenterna	22
5.2 Privatliv.....	23
5.2.1 Identitetsskapande.....	24
5.2.2 Det frilansande yrket och dess prekära situation	25
5.3 Yrkesidentitet	27
5.3.1 McCall och Simmons och hierarkiidentiteterna	28
5.3.2 Motivation.....	30
5.4 Passion och kreativitet.....	31
5.4.1 Påverkan på passion och kreativitet	32
5.4.2 Erkännande.....	34
6. Sammanfattande diskussion	36
6.1 Metodreflektion	36

6.2 Uppmaning till vidare forskning	37
7. Referenslista	38
8. Bilaga	41

1. Inledning

För musikstuderande kretsar studier, sociala aktiviteter och extraarbete kring just musiken, något som för gemene man kan verka ovanligt eller speciellt, men för dem är det i högsta grad vardagligt. Vi som skriver denna uppsats har genom våra liv varit omringade av musiker av olika slag genom kommunal musikutbildning, kyrka, vänner, föräldrar och lärare. När coronapandemin satte sin prägel 2020 förändrades mycket i samhället och kulturlivet blev speciellt lidande. Kulturarbetare vädjade under året till regeringen för att hitta lösningar så att de kan fortsätta bedriva sin verksamhet, men inget sådant skedde. Tidigare forskning på ämnet passion som yrke vädjar till vidare studier av hur pandemin påverkat dem som arbetar med sin passion (Lind & Heineman, 2020) och Sara Klaverdal (2004) uppmanar till vidare studier av musikers yrkesidentitet. Med detta som grund anser vi detta vara ett relevant forskningsämne som kommer berika förståelsen för en nu utsatt bransch.

Musiken har för respondenterna i denna studie börjat som en hobby som sedan blivit passion och arbete. Klaverdal (2004) skriver om att arbeta som professionell orkestermusiker och belyser olika aspekter av att arbeta i en bransch präglad av tillfälliga anställningar, stress, krav på hög kvalitet och det faktum att orkestermusiker är beroende av publik för att kunna utöva sitt yrke till fullo. Tidigare forskning visar även att musiker tenderar att ha lägre status än andra yrken då det ses som ett nöje mer än arbete (Theorell 2001, s.17). Klaverdal skriver att vidare undersökningar har visat att orkestermusiker har ett högstressyrke och refererar till Parasuraman & Purohit (2000). Författaren fortsätter att stressen tar olika form och påverkar musikerna på olika sätt. Det kan t.ex. röra sig om att de har för hög arbetsbelastning men också för liten (Klaverdal 2004, s.5). Vidare finns en teori kring balansen mellan profession och privatliv kallat *work-life balance*. När man arbetar med sin passion kan man föreställa sig att man starkt drar sig till att utöva sitt yrke och det kan då vara svårt att bibehålla en balans. Klaverdal skriver att även Andrew Steptoe (1989) menar detta i sin studie som ytterligare visar på musikeryrkets komplexitet och pekar på att oregelbundna arbetstider och dess påfrestningar på familjetiden är något som också tynger kulturarbetarna. Med denna forskning i ryggen kan man antyda att det pågår en inre reflektion hos musikerna kring den ständiga balansgången mellan profession och privatliv. Lind & Heinemann (2020) visar i sin studie hur viktig yrkesutövandet kan vara när man arbetar med sin passion och menar att det kan ta upp så mycket tid och energi från utövaren att det kommer i konflikt med andra saker i livet. I Lind & Heinemanns (2020) studie deltar bl.a en cellist, en musikalartist och en musikproducent vilket visar på att det finns relevans i att studera denna yrkesgrupp i förhållande till yrkesidentitet.

Med detta i åtanke och coronapandemins hårda grepp om samhället med efterföljande restriktioner det senaste året färskt i minnet, vill vi ställa ytterligare frågor kring vad den nuvarande situationen gör med den enskilde musikern. Vad händer med den individuella musikern när hen inte längre får utöva sin passion, när anställningsformer kastas om, när en musiker permitteras eller blir arbetslös, hur det påverkar dennes privatliv, samt hur allt detta påverkar dess syn på sitt yrke och sin passion.

1.1 Syfte och frågeställning

1.1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att utforska ett urval av professionella musiker och hur dessa reflekterar kring sin yrkesidentitet och reflektionen kring var gränsen mellan privat och professionell identitet går. Ytterligare är syftet att se detta i sken av coronapandemin och hur den påverkar reflektionen.

1.1.2 Frågeställning

Hur reflekterar professionella musiker på sin yrkesidentitet och förhållandet mellan arbete och privatliv under coronapandemin?

2. Tidigare forskning

I följande avsnitt kommer en redovisning av tidigare forskning kring professionella musiker och deras relation till sitt yrke och identitet. Kring begreppet identitet finns mycket tidigare forskning med olika typer av perspektiv, mindre kring yrkesidentitet. Sara Klaverdal (2004) är en av dem som skriver om professionella musiker och deras relation till sitt yrke. Klaverdal beskriver i sin studie musikeryrket som ett högstressyrke som är präglad av tillfälliga och osäkra anställningar, men att en stark yrkesidentitet kan skydda mot stressen och oron (Klaverdal 2004, s.3). Paradoxalt visar annan tidigare forskning att en stark yrkesidentitet kan bli ett hinder för individerna då yrket tar upp en stor del av privatlivet och andra intressen prioriteras bort. Författaren skriver i studien att det som stressade musikerna mest var att vara frånvarande från familjen och de oregelbundna arbetstiderna, samt att alltid behöva prioritera arbetet framför familjen (Klaverdal 2004, s.49). Inte nog med att yrket i sig är osäkert, det kräver även en hög

kvalité då musikerna är väldigt utbytbara och konkurrensen är stenhård, något som Liljeholm Johansson och Theorell (1999, s.68) medger i sin delrapport. Manturzewska (1990) rapporterar i sin studie om ett hundratal polska musikstuderande och menar att barn måste börja spela tidigt för att över huvud taget få en chans att skapa en lätthet i sitt spelande. Författaren menar även att en tidig start i musikerbranschen minskar risken för osäkerhet under framträdanden. Liljeholm Johansson & Theorell (1999) skriver även att det redan i skolåldern ordnas uppträden och uppspelningar och sedan auditions till olika musikskolor. Den långa inskolningen in i branschen ger musikerna en stor personlig erfarenhet av vad som förväntas och krävs av dem då normer, regler och traditioner internaliseras under möten med andra musikstuderande. De höga kraven är något Johansson Liljeholm har ägnat en stor del av sitt vetenskapliga arbete till att skriva om orkestermusiker. Hon tar upp i sin studie (1996, s.32) musikers arbetssituation. Musikerna upplevde en begränsad möjlighet att påverka sin arbetssituation. Johansson Liljeholm (1996, s.34) beskriver även hur de frilansande musikerna befinner sig i en beroendeställning i förhållande till branschen som är svår att påverka. "Utan ett brinnande intresse och stark motivation hade de aldrig klarat av att bli yrkesmusiker" (Johansson Liljeholm 1996, s.35) Motivationen blir för vissa så stor att separationen från jobbet blir svår. Klaverdal (2004, s.16) skriver att en stark yrkesidentitet är viktigt för att skydda sig mot osäkerheter i branschen. Liljeholm Johansson och Theorell (1999, s.27–28) redovisar även att yrkesidentiteten hos unga nyexaminerade musiker dominerade deras liv i högre grad än musiker med en lång karriär bakom sig. I Johansson Liljeholms (1996) studie hade alla respondenter en stark identitet kopplat till yrket och de var väldigt engagerade och hängivna att bevara den identiteten.

Lind och Heinemann (2020) redovisar i sin studie vikten av yrkesutövning när man arbetar med sin passion och svårigheterna med att bibehålla balansen mellan intressen och jobb. Studien visade att respondenterna med en längre karriär bakom sig kunde i större utsträckning släppa yrket, medan de respondenter som var i början av karriären hade svårare att hitta balansen. Respondenterna identifierade sig som sitt yrke, i någon grad, och yrket var en del av dem.

3. Metod

Då syftet med studien är att undersöka professionella musikers reflektion kring sin yrkesidentitet och sitt privatliv när en kris som coronapandemin inträffar, använder vi oss av semistrukturerade intervjuer. Det innebär att vi har komponerat och utgått ifrån en intervjuguide med strukturerade teman men öppna frågor som gjort det möjligt för oss att ställa

följdfrågor som passar in på de enskilda intervjuer (Bryman 2016, s.563). Genom denna metod når vi ett djup och får en nyanserad och varierad uppfattning av respondenternas upplevelser. Vi vill inte generalisera utan istället belysa människors uppfattningar och förståelser av en företeelse (Widerberg 2002, s.17). Vårt syfte är inte att undersöka vad den stora populationen tycker och känner angående syftet, utan utifrån våra intervjupersoners upplevelser. Eftersom syftet är att studera personers vardag och inte den stora massan, lämpar sig en kvalitativ studie (David & Sutton 2011, s.99) (Dalen 2015, s.15).

3.1 Operationalisering

Uppsatsens syfte är just att belysa musikernas situation gällande identitet både på ett privat och yrkesmässigt plan. Detta följs upp av frågeställningen som kanske uppfattas som smal men innehåller flera element för vidare analys som uppsatsen kommer ta fasta på genom en rad områden. Som den tidigare forskningen pekar på är yrkesidentiteten en plats där den privata och yrkesmässiga identiteten möts och blandas samman (Pingel & Robertsson s.10). Det är därför av vikt att i datainsamlingen ställa frågor på båda områdena. Hur man uppfattar sin identitet som yrkesmänniska kan enligt webbplatsen Psykologiguiden.se (Egidius 2021) beskrivas med begreppet *yrkesidentitet*. Begreppet kom till Sverige på 60-talet när man började studera mental hälsa i arbetslivet (Gardell & Westlander 1968). Efter det har det definierats på lite olika sätt och man kan se likheter till symbolisk interaktionism i definitionerna. Begreppet belyser dialektiken mellan motivationen inför arbetet och den enskildes anpassning till arbetet utifrån upplevelser i yrkesverksamheten (Pingel & Robertsson 1998, s.7). Yrkesidentitet är ett vedertaget begrepp i forskningen och vi kommer här definiera det som hur en människa uppfattar sig själv genom sitt yrke samtidigt som yrkesidentiteten kan ses som en del av individens totala identitet. För ytterligare sociologisk relevans kommer vi ha i åtanke att kollektivets uppfattningar och föreställningar spelar roll även för individen och därmed även i begreppet (Pingel & Robertsson 1998, s.10). Således kommer frågor för att belysa yrkesidentitet kretsa kring individen i rollen som professionell musiker för att sedan kopplas till identitet. Johansson Liljeholm har ägnat forskning åt just orkestermusikers yrkesidentitet vilket ger det relevans att utforska ytterligare i relation till coronapandemin.

Utifrån frågeställningen och syftet är begreppet identitet centralt och kommer belysa även intervjufrågorna till individen. Det är även generellt relevant i kvalitativ sociologisk forskning vilket kan ge en bredd till uppsatsens datainsamling och möjliggöra olika svar från olika respondenter. Att se till identitet är bra då individens syn på sig själv förändras när man ser sig själv som del av en grupp, detta kan även appliceras på musikerna i studien. Det blir relevant i

relation till coronapandemin då individen kan se gruppens framgång som sin egen som en del av identifieringen, och blir därför relevant att ställa frågor kring. Begreppet kommer definieras utifrån G. H Meads teorier om medvetandet, jaget och samhället där han menar att det hela är ett samspel med varandra och att det tillsammans bildar en uppfattning om identitet genom sig själv, sin sociala krets och genom samhället (Mead 1976). Begreppet identitet kommer även att definieras utifrån George J. McCall och L. J. Simmons teori om rollidentitet och identitetshierarkin (McCall & Simmons 1966). Här kommer även eventuella orosmoment eller tvivel på sig själv att kunna belysas om individen upplever det. Detta kommer väl till pass då intervjufrågorna kommer fråga om respondentens reflektion på sitt privatliv för att sedan sätta det i förhållande till Mead och begreppet yrkesidentitet. Det kommer även att sättas i förhållande till passion eftersom Lind & Heinemanns (2020) studie menar att passionen kan komma i konflikt med privatlivet. Dock kommer vi som frågeställning och syfte lyder belysa det och ställa frågor utifrån den rådande situationen under coronapandemin. Passion kan definieras på olika sätt vilket kan vara till fördel för det sätt uppsatsen bedriver datainsamling då intervjuguiden ger respondenten frihet att tolka och svara hur den vill utifrån den semistrukturerade intervjun. För att göra rättvisa till syftet och frågeställningen kommer alltså de huvudsakliga begreppen eller teman vara yrkesidentitet, identitet och passion. Vid uppståndelse av andra teman eller begrepp kommer det uppmärksammas i kodningen och diskuteras i diskussionen.

3.2 Urval och avgränsning

Studien är avgränsad till professionella musiker vars yrke kräver en publik, livemusiker. Valet av just musiker inom livemusiken förklaras genom att coronapandemin har gjort att replokaler, konserthus och teatrar slagit igen vilket leder till att orkestrar, musikalartister och sångare inte kan utföra sitt yrke, eftersom dessa verksamheter är så pass publikberoende (Sveriges Orkesterförbund, 2020).

I studien har ett målstyrt urval använts då vi ville rikta in oss på svenska professionella musiker som får lön för sitt arbete. Varför ett målstyrt urval lämpar sig bäst för just den här studien är för att studiens syfte inte vill generalisera, utan enbart utforska hur dessa musiker reflekterar kring sin identitet i sken av coronapandemin. Denna typ av urval är ett icke-sannolikhetsbaserade urval och kan därför inte generaliseras (Bryman 2016, s.496). Urvalet är också kriteriestyrt, vilket innebär att respondenterna i studien uppfyller bestämda kriterier för att passa in på corona-situationen, syftet och frågeställningen (Bryman 2016, s.497). De ska få

någon slags lön/ersättning för musicerandet, de ska spela i en orkester, vara sångare eller jobba som musikalartist/artist, de ska även vara verksamma i Sverige. Dalen (2015, s.60) beskriver detta kriteriestyrda urval som ett alternativt sätt till teoretiskt urval då forskaren inte har den kunskap som behövs för ett teoretiskt urval. När den här typen av urval görs är det viktigt att det skapas lämpliga kriterier, alltså kriterier som är icke-skeva. Dessa kriterier ska vara tydligt kopplat till syftet och frågeställningarna, annars kan resultatet bli missvisande.

Studiens urval är även baserat på ett bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurval är ett typ av icke-sannolikhetsurval och betyder att respondenterna finns nära till hands för forskaren (Bryman 2016, s.244). Då vi känner en del professionella musiker personligen sedan tidigare och vi anser att syftet inte innefattar känsliga ämnen, menar vi att den här typen av urval inte är till hinder för vår studie. Det som kan bli problem med bekvämlighetsurval, något som Alvehus (2019, s.72) skriver om, är när urvalet enbart speglar en viss grupp individer och inte en bredare företeelse. Men eftersom respondenterna i studien kommer från olika bakgrund, bor på olika platser i Sverige, spelar olika instrument, finner inte vi det som ett problem.

Våra respondenter är verksamma inom klassiska orkestrar, kyrkan, teatrar och showbusiness, de är i spridda åldrar (mellan 25 och 60 år), lever både i familj och ensamma, är del- eller heltidsanställda eller frilansande samt bor på olika ställen i Sverige. Vi har avsiktligt valt dessa kriterier för att få en variation i respondenter och deras svar. Respondenterna består av tio personer som uppfyller undersökningens kriterier. Enligt Kvale & Brinkmann (2014, s.156) ska man göra intervjuer tills man känner att man når en mättnadspunkt då vidare intervjuer blir överflödiga. Då vi genomfört tio intervjuer kände vi att vi hade ett så pass stort empiriskt material att vi kunde besvara vår frågeställning.

3.3 Etiska överväganden

I en forskning är de etiska principerna viktiga då den kan innebära stor skada för de som deltar (Bryman 2016, s.172). De etiska principerna innebär att deltagarna inte ska ta skada eller lida av sin medverkan. Deltagarna ska få information om studiens syfte och de ska själva få bestämma över deras medverkan. Personuppgifter som kan avslöja vem deltagaren är måste förvaras på ett säkert sätt och det materialet som samlas in får bara användas i forskningssyfte (Bryman 2016, s.170–171). I den här studien är respondenterna helt anonyma, det finns inga uppgifter som kan koppla de till deras person. Vi har valt att använda ordet ”hen” för att bibehålla anonymiteten. Respondenterna fick innan intervjuerna en kort beskrivning av vad

studien vill behandla och de fick möjligheten att tillägga eller ta bort från intervjun. Datan har enbart behandlats av oss som skrivit denna studie.

3.4 Utförandet av intervjuer

Vi kontaktade de tio respondenterna via mejl eller telefon. Då alla tillfrågade respondenter var villiga att ställa upp på intervju, bokade vi in intervjuer utefter önskemål från respondenten och vårt eget schema och kunde hitta tider snabbt efter förfrågan. Eftersom vi ville att våra respondenter skulle ha tid och möjlighet att fundera kring våra teman beskrev vi i stora drag i den första kontakten vad studien handlar om, men avslöjade inte intervjufrågorna.

Som underlag för intervjuerna utformade vi en intervjuguide där syftet och frågeställningen operationaliserades ner till ett antal relevanta frågor. I intervjuguiden valde vi medvetet att inte definiera begreppet yrkesidentitet då vi ville att respondenterna skulle tolka begreppet fritt eftersom frågeställningen också har en mer öppen karaktär. Intervjuguiden testades sedan på en försöksperson i en provintervju. Detta beskriver Dalen (2015, s.40) som en viktig punkt i en kvalitativ intervjustudie. Syftet med dessa provintervjuer var att testa frågornas relevans, utformning, hur lång tid en intervju kunde ta och oss själva som intervjuare. Efter det kunde vi vidareutveckla vår intervjuguide tills vi var nöjda. I vår intervjuguide ville vi börja med lättare frågor såsom boendesituation, ålder, vilket instrument personen spelade (sång är inräknat i instrument), samt hur arbetssituationen såg ut just då. Sedan gick vi in på de frågor och temana som handlade om yrkesidentitet, privat kontra professionell identitet och passion.

Vi genomförde intervjuerna under en treveckorsperiod där sex av intervjuerna kunde göras i ett fysiskt möte och där fyra av dem fick göras över länk då möjligheten att träffas inte fanns. Som inledning talade vi fritt för att etablera en bekväm stämning innan vi frågade om samtycke att spela in intervjun, informerade om hur vi skulle hantera datan och att respondenten i uppsatsen kommer vara anonym. Sist informerades respondenten att de när som helst kan avbryta intervjun och sedan följde intervjuns inledande bakgrundsfrågor. Detta kallar Dalen (2015, s.35) för områdesprincipen, vilket innebär att man avsiktligt bildar en bekväm relation med respondenten, något som vi också märkte var positivt under provintervjun. Därefter ställde vi frågor om hur arbetssituationen har sett ut under coronapandemin, om respondenten blivit permitterad, arbetslös eller fått jobba hemifrån. Utifrån den semistrukturerade intervjun lät vi respondenten sedan styra kring i vilken ordning ämnena skulle komma men i de flesta fall stämde vår förutspådda guide som vidare tog upp frågor kring hur vardagen ser ut för respondenten samt om det funnits orosmoment under det senaste året och det faktum om

situationen har påverkat hur de har musicerat. Detta följt av hur arbetssituationen påverkar privatlivet för att sedan komma in på det mer komplicerade kring hur respondenten såg på sin identitet som musiker under coronapandemin, samt frågor kring passion. Denna "stege" gjorde att respondenten lättare kunde reflektera över de mer komplicerade ämnena. Till sist avslutade vi intervjun med generella frågor om framtiden och hur respondenter ser kring branschens framtid, igen kopplat till områdesprincipen. Då vi genomförde en semistrukturerad intervju ville vi, inom ramen för de teman kopplat till vårt syfte och frågeställning, ställa öppna frågor där respondenten kunde känna sig fri och öppet berätta om känslor och händelser, vilket vi också gjorde (Dalen 2015, s.36).

3.5 Kodning och Analys

Första steget innan analysen är att transkribera den insamlade datan. Då respondenterna uttryckte sig innehållsrikt och välformulerat används här en In Vivo-kodning som innebär att vi låter respondenternas egna svar definiera drag som finnes intressanta i förhållande till frågeställningen och syftet, detta i ett första steg av kodningen. In-vivo kodning innebär också att forskaren sätter teman utifrån sin teoretiska referensram för att definiera det respondenter säger. I detta fall t.ex. passion och motivation, då respondenten kanske inte benämner det på samma teoretiska nivå (David & Sutton 2011, s.274). Då kodning är ett interpreterande verktyg och inte en exakt vetenskap och uppsatsen vill göra respondenterna rättvisa används först In Vivo-kodning för att sedan bryta ner citaten i vidare analys (Saldaña, 2015 s.4). Efter det har vi som ett andra steg i analysen av materialet använt oss av kodning för att identifiera passager, kategorier eller en slags innehållsförteckning för att konkretisera och sedan kunna ställas i jämförelse med den tidigare forskningen. Allt för att profilera datamaterialet och tilldela dem begrepp eller andra namn för att sedan jämföra dem (Saldaña, 2015 s.3). Detta kallas, enligt David & Sutton (2011), sociologisk kodning där man som forskare bryter ner citat till termer för att identifiera bakomliggande drag. Här finns dock en risk att man för snabbt reducerar materialet till redan existerande teoretiska fack vilket vi har i åtanke vid analysen för att bibehålla en balans (David & Sutton 2011, s.274). Sociologisk kodning liknar det Saldaña kallar descriptive code som innebär att du tillskriver citatet ett begrepp som sammanfattar det huvudsakliga innehållet (Saldaña, 2015 s.3). Saldaña hävdar dock att det vid denna kodning inte nödvändigtvis behöver innebära en risk att man reducerar datan utan att man istället sammanfattar eller kondenserar den. Samma författare förklarar att kodning sker i cykler så denna process kommer repeteras för att sammanfatta och reflektera över det flera gånger. Detta var ett väl användbart verktyg i vår analys då vi ofta fick stanna upp och diskutera det samt låta

vissa passager vila för att sätta fingret på dem senare och man blir själv medveten om processen som blev lättare efter ett antal timmars kodning/analys. Här för att stanna upp och återkoppla till operationaliseringen av frågeställningen och syftet samt våra huvudsakliga begrepp. Delvis om lott med kodningen har analys gjorts av de passager vi hittat. Den analysmetod vi till synes omedvetet valt att använda var tematisk analys (Thomas & Harden 2008). Det innehåller en process på tre steg då förkodning av datan är det första steget, här blir kodningen ganska nära den primära datan, senare följt av deskriptiva teman på mer abstrakt nivå för att gå bortom innehållet och därifrån diskutera och vidareutveckla dem då vi på så sätt fick nya infallsvinklar. Detta var i linje med Saldaña också en cyklisk process. Som en del i respondenternas anonymitet kommer "hen" att användas istället för han/hon.

4. Teori

4.1 Identitet

Då syftet är att undersöka professionella musikers reflektion kring sin yrkesidentitet behövs en redogörelse för hur identiteten skapas och upprätthålls. Identitet är ett svårdefinierat begrepp som kan betyda olika beroende på perspektiv. Den här studien kommer dock utgå från George H. Meads begrepp om att individen speglar sig i andra i sin omgivning och bildar sig en personlig identitet där jaget består av ett I och Me, som går hand i hand med C. H. Cooleys teori kring spegeljaget. Studien kommer även ta upp George McCall och J. L. Simmons identitetsteori om rollidentiteter och hierarkiidentiteter.

4.1.1 Skapandet av identiteten

För att skapa en identitet menar Mead att individen avspeglar sig i samhället/kontexten genom de signifikanta andra. De signifikanta andra kan vara föräldrar, syskon, kompisar, lärare etc. och barnet avspeglar deras roller och anpassar sig till omgivningen. De signifikanta andra hjälper individen till att forma ett jag och en identitet genom signifikanta symboler. Individens handlingar kan enbart förstås genom den hela sociala gruppens beteende i vilken hen är medlem i. Individens enskilda handlingar kan enbart analyseras genom en förståelse kring hela gruppens handlingar (Mead 1976, s.30).

När individen ingår i ett större sammanhang eller kontext kan denne ta hänsyn till en viss mening om en symbol eller ett fenomen genom den gemensamma tolkningen av symbolen/fenomenet. För att få tillgång till denna mening visar gruppen genom gester, kommunikation och signaler (signifikanta symboler) för att ge individen verktyg till att förstå

gruppens dynamik, alltså att individen anpassar sig utifrån gruppens jargong (Mead 1976, s.72). Som C. H. Cooleys mest kända begrepp *the looking glass self*, spegeljaget, går att likna med Meads teori om signifikanta symboler och att individen anpassar och avspeglar de andra i gruppens beteende (Turner & Stets 2005, s.106). Mead (1976, s.68) menar att individen ser sig själv som andra ser på denne. Handlingar individen gör, reaktioner individen får, är avspeglningar från andra i gruppen. En förutsättning för att detta ska ske är att individen har internaliserat de signifikanta symbolerna till sin värld.

Begreppet om den generaliserade andre är ett välkänt begrepp myntat av Mead. Mead (1976, s.120) beskriver den generaliserade andre som en del av varje individs jag. Den uppkommer genom att individen rättar sig efter gruppens normer och attityder. Den generaliserade andre är inget konstant och ändras allt efter som den sociala kontexten skiftas. Samhället är därför ett måste för att individen ska utveckla ett jag (Mead 1976, s.150).

I den personliga identiteten, eller jaget, finns olika dimensioner och det förklaras genom I och Me. Jaget kan inte existera utan vare sig I eller Me och de lever i en samexisterande beroendeställning på vilka jagets grundpelare står (Mead 1976, s.135). Me kan förklaras enkelt som jagets logiska sida, den samhälleliga sidan av jaget, medan I är den del som agerar i den omedelbara stunden, den individuella delen av jaget. I reagerar på det jag som uppstår när individen intar andras attityder men kommer aldrig in i rampljuset. I viss mening är I det vi identifierar oss med (Mead 1976, s.133).

4.1.2 Identitetshierarkin

George McCall och J. L. Simmons anser att varje individ har två typer av identiteter, den personliga och den sociala. Den sociala är vem man är i förhållande till andra och den personliga vem man är i förhållande till sig själv. Båda dessa identiteter behövs då den sociala identiteten har en prägel på den personliga identiteten (McCall & Simmons 1966, s.64–65).

Författarna skriver att individen delas in av omvärlden och även delar in omvärlden i olika kategorier som de kallar för sociala positioner. Typiska exempel på detta är kvinna, barn, kompis, kollega. Individen filtrerar de sociala positioner och får en egen uppfattning om vad rollen ska innebära (McCall & Simmons 1966, s.66).

McCall och Simmons mest centrala begrepp rollidentiteter definieras så här av författarna:

“[...] may be defined as the character and the role that an individual devises for himself as an occupant of a particular social position.” (McCall & Simmons 1966, s.67)

Individen tar alltså på sig en roll i egenskap av den sociala positionen. Rollidentiteten innehåller ideal och prestationer som individen tänker att hen ska hålla, men oftast blir det inte så. McCall och Simmons menar att i rollidentiteterna skapas det hypotetiska situationer eller framträdande som får individen att "förutse" händelser och situationer. Dessa fantasier är ofta vardagliga potentiella händelser och innehåller vår omgivning och människor som finns i vår omgivning. Som en konsekvens av dessa fantasier förändras rollidentiteterna i takt med att omgivningen och personer i omgivningen förändras (McCall & Simmons 1966, s.68–69). Fantasierna är viktiga för att individen ska veta hur hen ska vara i en social position och rollidentiteten är alltså viktig för, om inte den mest viktiga, för individens handlingsplan. Handlingsplanen sätter upp gränser och ramar för vad individen får och inte får göra. De vardagliga rutinerna är helt färgade av rollidentiteterna. De hjälper även individen att tolka handlandet. Rollidentiteterna har två aspekter, nämligen konventionell och idiosynkratisk. Den konventionella rollidentiteten har liten personlig tolkning medan den idiosynkratiska har stor. Den konventionella aspekten ger gränser och ramar medan den idiosynkratiska aspekten ger rollidentiteten lite mer mänskligt kött (McCall & Simmons 1966, s.70–71). Individen strävar efter att legitimera sina rollidentiteter, detta eftersom individen vill upprätthålla bilden av sig själv. Legitimeringen sker antingen genom att individen själv legitimerar i de fantiserade situationerna eller av legitimering av omgivningen. Individen måste även legitimera sig själv gentemot omvärlden då hen enbart existerar i interaktion med andra. Dessa legitimeringar sker i form av rollstöd och är kort stöd från omgivningen angående rollidentiteten (McCall & Simmons 1966, s.74–75).

McCall och Simmons menar att individen har ett flertal rollidentiteter som är skapta för olika sorters sociala sammanhang. Varje socialt sammanhang kräver en unik identitet, med undantag att rollidentiteter har vissa krav, t.ex. hur en student pratar till en lärare. Alla dessa rollidentiteter är samlade i självet och utgör självets helhet och alltid i kontakt med varandra. Rollidentiteterna är ordnade efter en hierarki där individens mer framträdande rollidentiteter står högst upp. Vilken rollidentitet som får stå högst upp i hierarkin bestäms genom några kriterier: först beror det på i vilken grad individen själv stöttar rollidentiteten och sedan i vilken grad omgivningen stöttar den. Det tredje kriteriet är hur mycket individen själv har investerat i rollidentiteten och yttre och inre belöningar kopplade till rollidentiteten (McCall & Simmons 1966, s.77–79). Denna hierarki kallar McCall och Simmons även för idealjaget. Identiteter kan även vara situationsbundna och lämpas olika bra i situationer, McCall och Simmons kallar detta för situationsjaget. Vilken identitet individen väljer att använda sig av beror till största del vilken identitet individen fått mest belöning för. Rollidentiteten är något som är i förändring,

så identiteten är inte bara något som hen besitter utan omgivningen och människor runt omkring påverkar den (McCall & Simmons 1966, s.85).

4.2 Erkännande

Erkännandet från andra är nödvändigt för att individen ska skapa en positiv bild av sig själv. Socialfilosofen Axel Honneth menar att en positiv bild av sig själv å ena sidan och erkännande av andra å andra sidan är en nödvändighet för att utveckla en personlig identitet. Honneth beskriver en tredimensionell typ av erkännande som ligger till grund för att individen ska utveckla en positiv självrelation (Heidegren 2009, s.28). Den första formen är kärlek och är den mest grundläggande. Med kärlek menar Honneth individens mänskliga primärrelationer såsom föräldrar, intima förhållande, syskon, vänner etc. Det handlar om en mer kroppsförankrad form av erkännande, barnet som knyter an till mamman och via den kärleken utveckla ett basalt självförtroende. Den andra formen av erkännande är rättsligt erkännande och innebär att individen vet vilka rättigheter och skyldigheter hen har. Denna form, menar Honneth, är en mer historisk dimension. Kort så betyder denna form av erkännande att individen betraktar sig själv som en person som har de egenskaper som krävs för att kunna delta i samhället (Heidegren 2009, s.29). Den sista formen är social uppskattning, eller solidaritet, och innebär att den enskilde individen är erkänd i sin individualitet. Dessa tre former av erkännande möjliggör för den personliga identiteten en positiv självrelation vilket kan leda till individuellt självförverkligande (Heidegren 2009, s.30). Honneth tar även upp tre former av missaktning där den första är fysiskt övergrepp, där individens kroppsliga integritet blivit kränkt. Detta är motsatsen till kärlek. Den andra formen är rättsberövande vilket innebär att individen blir fråntagen vissa rättigheter, som sedan blir berövad att vara en fullvärdig och likaberättigande samhällsmedlem. Den sista formen av missaktning är förnedring och kränkning. Denna form, menar Honneth, innebär att vissa livsformer nedvärderas eller tillskrivs ett mindre socialt värde där individens självuppskattning bryts ned (Heidegren 2009, s.32).

Carl-Göran Heidegren delar även in begreppet erkännande i tre olika nivåer. Den första är på en grundläggande interpersonell nivå där gester, attityder och handlingar som begreppslikt gör vad ett erkännande innebär. Den andra är på en mellannivå där erkännande är den kvalitet som mellanmänskliga relationer uppvisar över tid. Den tredje nivån är på en makronivå där erkännandet kommer genom institutionaliserade ordningar (Heidegren 2009, s.65). I den här studien kommer fokus att ligga på mellannivån. I mellanmänskliga relationer sker erkännande

genom att aktivt visa intresse för den andres liv, kollegor som ger berömmelse för bra utfört arbete, fråga hur det är, ett erkännande av varandra. Sociologen Björn Eriksson kallar detta för "inmutningar i andras liv" (Eriksson 2007, s.191) (Heidegren 2009, s.72). Dessa relationer som ger erkännande skapar sociala band som kan bli påverkade av erkännande eller icke-erkännande. En mellanmännisklig relation kan försämrans när erkännanden övergår till missaktning. Individen kan då känna känslor som skam, frustration och ilska. Denna försämring kan börja ta överhand och individen känner sig då missaktad hela tiden (Heidegren 2009, s.75).

4.3 Prekaritet

Prekaritet är ett begrepp som betyder mänsklig utsatthet som har under tid utvecklats från Bourdieus definition om individens utsatthet på arbetsplatsen till samhällsklassers utsatthet gentemot varandra till en mer mellanmännisklig form där individen inser att hen är sårbar inför andra individer, en slags självmedvetenhet. Ordet prekär betyder vansklig, bekymmersam, ömtålig (Svenska akademins ordbok). Ivor Southwood beskriver i sin bok *Prekaritet 2.0* (2011) hur individens ständiga jobbsökande kan sätta denne i en prekär situation. Den jobbsökande individen beskriver Southwood i en ny tid där kompetenser spelar mindre roll i relation till att kunna anpassa sig till nya miljöer och skraddarsy en identitet för att passa in i den nya miljön. Han beskriver jobbsökande som ett jobb, då det tar upp den energin och tiden om ett jobb gör (Southwood 2011, s.89). Det ständiga jobbsökandet är osäkert, att bli vikarieanställd eller projektanställd blir med tiden en otrygghet. Southwood beskriver även den långa process att få a-kassa och liknar det som nästan en evig rättegång (Southwood 2011, s.73).

4.4 Passion

“A dualistic model of passion”

Det tog tid innan man började forska på området passion. Ända fram till 1990-talet hade man empiriskt inte adresserat ämnet som något annat än passion förknippat till kärlek eller drama. Robert J. Vallerand (2007) vill presentera passionens roll för aktiviteter och vilken roll den får och tar i våra liv. Vallerand m.fl. belyser den roll som passionen för aktiviteter har och vilken påverkan den i olika grad kan ha på vårt vetande, relationer, beteende och uppträdande. Vallerand tar fram en passionsteori kallad "A dualistic model of passion" (Vallerand 2007) där han menar att människor engagerar sig i olika aktiviteter för att tillfredsställa olika grundläggande psykologiska behov. Begreppen är av sociologisk relevans då individen måste

agera i och anpassa sig till sin omgivning för att uppfylla dem och då det har många likheter till teorier om symbolisk interaktionism. Kriterierna lyder som följer:

- Autonomi (*Autonomy*): en önskan efter personliga initiativtaganden.
- Kompetens (*Competence*): en önskan att effektivt interagera med omgivningen.
- Relaterbarhet (*Relatedness*): en önskan att känna koppling till signifikanta andra.

Vallerand (2007, s.2) skriver att människor genom livet deltar i olika aktiviteter som intresserar en i olika grad. Efter en prövotid hittar vi guldkorn som tilltalar oss mer än andra och som ger oss något i utbyte. De som är tillfredsställande för våra behov av autonomi, kompetens och relaterbarhet. Bland dessa intressen kan vi hitta aktiviteter som kan bli till passion då de resonerar med hur vi ser på oss själva, menar författaren. Denna aktivitet blir sedan så pass självdefinierande att den utgör en central del av ens identitet, man spelar inte bara musik man är musiker. Denna passion kan ta två former enligt Vallerand, besatt (*obsessive*) eller harmonisk (*harmonious*) passion. Båda sorterna kan härstamma i en socialiseringsprocess då individen i ett socialt sammanhang över tid internaliserade normer och värderingar och gör de till sina egna, ofta sprunget ur familj eller vänner som resultatet sedan visar.

Besatt passion

En person med en besatt passion för t.ex. musik kan med tiden finna sig själv i en position där hen har ett okontrollerat behov av att delta i aktiviteten, det är alltså den som styr och inte personen. Detta är en internaliseringsprocess över långt tid och passionen blir då en stor del av jaget som en del i socialisationen. Detta medför en risk för personens varande och handlingar både i och runt om aktiviteten. Om man är musiker, oavsett om man är anställd som det eller inte, kan det handla om att man inte kan säga nej till en spelning vilket kan få negativa konsekvenser för personen, hens familj, jobb eller omvärld. Skulle personen sedan prestera dåligt på spelningen kommer detta ta upp hela tankeverksamheten och även få negativa konsekvenser i tiden som följer. Skulle hen däremot säga nej till spelningen kommer detta också få negativa konsekvenser då personen skulle gräma sig över att missa den. Detta är alltså mer grundat i ego än vad det är självuppfyllande, då personen inte inser det själv. En fördel är dock att personen får utöva sin passion mycket och ofta och blir då uppfylld av det man tycker är värdefullt (Vallerand 2007, s.2).

Harmonisk passion

Harmonisk passion består i en autonom internalisering av aktiviteten in i identiteten. Detta sker frivilligt och kontrollerat och individen värderar den som lustfylld och värdefull. Här upplevs ett kontrollerat behov av att delta i aktiviteten och man ställer upp frivilligt. Denna sorts passion tar upp en signifikant men inte total del av personens identitet och är i symbios med andra delar av personens liv, alltså att det även fungerar ur ett socialt perspektiv. Skulle aktiviteten ställas in kommer den med en harmonisk passion att anpassa sig väl och fokusera på annat som är viktigt i stunden. Deltar man däremot i aktiviteten så får man njutbarhet både under och efter den. Man bestämmer också själv över passionen och kan avstå från den en dag utan problem och skulle den börja få negativa konsekvenser för identiteten och dess omgivning kan man rationellt resonera kring att åtgärder mot detta (Vallerand 2007, s.2-3)

Det finns konceptuella likheter mellan passion och motivation då båda innebär intresse och uppskattande av en viss aktivitet. Dock, menar Vallerand, är motivationen mer kopplat till personens förmåga att genomföra uppgifter på kort sikt obundet av hur internaliserat intresset för aktiviteten är. Det som skiljer motivation och passion är alltså nivån av uppskattning av aktiviteten då det är kritiskt för passion men inte för motivation (Vallerand 2007, s.3).

4.5 Yrkesidentitet

Begreppet yrkesidentitet har med den moderna sociologin fått en annan definition då man gått ifrån arbetssätten som tidigare präglade den nyligen industrialiserade världen. Med mer personligt ansvar och engagemang i ett postmodernt samhälle ser arbetet mer annorlunda ut nu än på 18- och 1900-talet. Tidigare har man talat om att man identifierar sig med arbetet, produkten eller produktionsformen och att nutidens arbete är en alienering från detta. Tim Strangleman vill visa på att det kanske finns två sidor av myntet (Strangleman 2012, s.412). Strangleman, Pingel & Robertsson (1998) samt Thunborg (1999) definierar begreppet som att yrkesidentiteten kan ses som en del av individens totala identitet men också som ett kollektiv där det finns gemensamma handlingsmönster, interaktionsmönster och föreställningar inom samma yrke eller bransch (Thunborg 1999, s.3). Sahlin-Andersson (1994) skriver att yrkesidentiteten är en social identitet som formar och formas av förväntningar på handlingar. Som många andra begrepp inom sociologin är det ett dynamiskt och kontextberoende begrepp där identiteten skapad och internaliserad genom relation till aktörer presenterar sig genom värderingar och föreställningar inom en specifik yrkespraktik är centralt. (Sahlin-Andersson 1994, s.134). Att identifiera sig med en grupp innebär bl.a. att man knyter sitt självförtroende

till den och gruppens framgång blir ens egen framgång. Samtidigt blir människor utanför gruppen mindre viktiga informationskällor (Klaverdal 2004, s.14). Författaren fortsätter att yrkesidentiteten är nödvändig för att skydda sig på en osäker arbetsmarknad och att identifiering med arbetet leder till stort engagemang från individen och vice versa. Detta finns det för- och nackdelar med då arbetsgivare kan utnyttja situationen till sin fördel och den anställdas nackdel (Klaverdal 2004, s.14). Samme författare skriver att många forskare tar upp orkestermusikers starka engagemang och identitet i sitt arbete och menar att det härstammar i den långa inskolning yrket har och att man genom den internaliserar praktiken och socialiseras in i normer, traditioner och regler. "När musikern lägger in stor del av sin identitet i musikerrollen blir han eller hon också extremt beroende av belöning och extra sårbar i spelsituationen" och menar att det alltså finns problem med att identifiera sig för starkt med yrket (Liljeholm Johansson & Engquist 2001, s.29).

4.6 Motivation

I begreppet motivation ryms en rad olika dimensioner av hur det uppnås och bibehålls både på individuell och kollektiv nivå. Psykologiskt handlar begreppet om arbetets meningsfullhet, ansvarskänsla och förståelse av arbetets resultat. Dessa är också likt Vallerands (2007) kriterier också sociologiska då begreppets innebörd uppnås genom socialt agerande och samspel med andra i ett sammanhang. För att uppnå detta måste arbetsuppgiften uppfylla ett antal kriterier (Broms & Gruselius 2009, s.9). Dessa kriterier rör sig om att arbetsuppgiften bl.a. måste ses som meningsfullt och ha ett synbart resultat. Arbetet ska också ha konkreta konsekvenser för de inblandade t.ex. medarbetare, klienter eller arbetsgivare (Hackman 1987, s.324). Arbetsuppgiftens utförande måste också vara den anställdes ansvar och detta måste få konstruktiv och kontinuerlig feedback från ansvarig. Dessa två påverkar hur delaktig den anställde känner sig i processen och dennes förståelse av sin egen prestationsnivå (Hackman 1987, s.325). Broms och Gruselius (2009) skriver om vidare teori kring motivation och om att utmanande och tydliga mål är viktigt för att driva motivationen framåt. Skulle detta inte göras kan det leda till osäkerhet över prestationen och kan få bristande tro på självkapacitet som följd (Broms & Gruselius, 2009 s.11). Samma författare pekar på andra forskares teorier om att grupper tenderar att ha högre tro på sin kapacitet och benämner det som "kollektivt förtroende" vilket innebär att om mål tydligt framförs och uppnås leder detta till högre motivation. Detta innebär dock också hårdare arbete för gruppen men resulterar också i större förtroende inom gruppen vid uppnått mål (Broms & Gruselius 2009, s.11). Maria Sandgren (2001) skriver om problematiken att ständigt bedömas för sin prestation som musiker eller artist. Kraven på

prestationen kommer från flera håll samtidigt, från publik, arbetsgivare, kollegor och musikanten själv. Musikern koncentrerar sig huvudsakligen på sin egen del för att göra ett perfekt framträdande för att uppnå maximal tillfredsställelse men vid misstag kan denna helt utplånas. Sandgren menar att detta är ett stort problem för vissa kategorier av musiker (Sandgren 2001, s.39).

5. Resultat och analys

Här nedan följer en redovisning om respondenterna svar från intervjuerna. Resultatet är indelat i tre olika huvudkategorier som sedan delas in i underkategorier. Detta för att bryta ned intervjun och tillämpa teorin på respondenternas svar. Huvudkategorierna är indelade i privatliv, yrkesidentitet och passion och kreativitet.

5.1 Grundinformation om respondenterna

- Respondent 1: Fast anställd men med mindre och annorlunda arbetsuppgifter. Gift.
- Respondent 2: Frilansande musiker, nu på långtidsvikariat. Sambo.
- Respondent 3: Frilansande musiker, just nu arbetslös. I förhållande, bor själv.
- Respondent 4: Frilansande musiker, anställd men arbetsbefriad utan lön. Sambo.
- Respondent 5: Fast anställd på flera arbetsplatser men med mindre och annorlunda arbetsuppgifter. Singel och bor ensam.
- Respondent 6: Frilansande musiker och egenföretagare, har ägnat sig åt det egna företaget med andra arbetsuppgifter. Singel och bor ensam.

- Respondent 7: Fast anställd och egenföretagare, jobbar som vanligt dock färre repetitioner. Gift och bor med sina barn.
- Respondent 8: Frilansande musiker, arbetslös. Sambo.
- Respondent 9: Frilansande musiker, permitterad med krav om att kunna infinna sig på arbetet inom kort tid. Sambo.
- Respondenten 10: Frilansande musiker, arbetar som vanligt men mindre. Gift.

5.2 Privatliv

I den här delen har frågor kring privatlivet ställts. Vilka orosmoment året har inneburit, begränsningar och möjligheter med situationen, om respondenten varit hemma mer än vanligt och hur det har varit. Frågor kring anställningsform och hur yrket är utformat har ställts samt hur situationen har påverkat respondenternas privatliv.

R1: Har haft mer tid till familjen och sysslor hemma, vilket hon är tacksam för men beklagar sig över att inte få träffa människor. Anställningsformen ej påverkad. Började musicera i tidig ålder.

R2: Har skilt på ledig tid och arbetstid vilket har gått bra och har haft möjlighet till andra hobbies, familj och vänner men har fallit ur rutiner. Anställningsformen ej påverkad. Började musicera i tidig ålder.

R3: Hade till en början frilanstänk men insåg sedan att jobb inte kommer. Haft mer ledig tid och varit mer hemma, hittat andra intressen vilket var positivt med pandemin men inte alltid roligt att vara hemma så mycket. Har inte mycket konsekvenstänk så har inte varit orolig över något och inga begränsningar mer än ekonomin. Alla sociala sammanhang har alltid varit musik. Började musicera i tidig ålder.

R4: Har spenderat mer tid hemma vilket bidragit till reflektion över arbetet där hen insett att branschen är osäker och prekär. Ser sin partner och möjligheten att hitta på andra projekt som räddningen i situationen och är tacksam för den paus hen fått från jobbet. Funderar på att byta yrkesbana

R5: Är hemma mer och har hållit sig sysselsatt med alternativa projekt vilket har varit skönt men oroar sig för att hen vant sig vid en annan livsstil. Säger att digitala lösningar bör användas i framtiden också men saknar feedback och socialt sammanhang på arbetsplatsen.

R6: Hemma mer, vilket är skönt och har tagit tag i fysisk hälsa och sysselsatt sig med andra saker. Det har blivit en social begränsning och hen inser att om jobbet inte rullar på så tar hen inte tag i saker. Planer för framtiden har präglat året. Orolig över hur människor mår och hur stämningen i branschen har blivit, det är en skör bransch.

R7: Har varit hemma mer än vanligt och har kunnat skilja på ledig tid och arbetstid. Spenderat mer tid med familj och fru och haft ett företag där hen skriver och arrangerar musik. Orolig över verksamheten och om den kommer repa sig men hen är inte orolig att publik inte kommer dyka upp.

R8: Varit hemma mer vilket är skönt och har kunnat skilja på ledig tid och arbetstid. Övar effektivare nu trots färre framträdanden som i sin tur lett till en oro över inkomst. Frustrerad över regeringens hantering av pandemin men försöker tänka positivt inför framtiden. Skiljer inte riktigt på privat och yrkesidentitet, måste ständigt vara professionell som en del i letandet efter jobb.

R9: Hemma mer nu och tyckte att det var jobbigt till en början men har nu vant sig. Har under pandemin byggt upp en grund och haft mer tid till privata relationer. Har under pandemin funderat över arbetsformen och fått en annan syn på den då hen inser att resandet inte är lika frestande. Funderar på att arbeta på ett annat sätt. Orolig över branschen i stort och dess framtid, anställning och att tappa kontaktnätet. Känner hopplöshet då hen blivit av med hela hens sociala sammanhang. Bekymrad över den prekära situationen att inte kunna ta andra jobb då nuvarande anställning hindrar det.

R10: Har varit hemma mer och skiljer inte på arbetstid och ledig tid, det är dock inget negativt. Ser inga begränsningar utan istället möjligheter för framtiden.

5.2.1 Identitetsskapande

När respondenterna fick frågan om när de började musicera svarade samtliga att de började i tidig ålder, något som Maria Manturzevska (1990) dokumenterade i sin studie om utvecklingen hos professionella musiker. Manturzevska dokumenterade att barn måste börja tidigt med

musicerandet för att utveckla en lätthet i sitt spelande, vilket också resulterade en minskad risk för osäkerhet i yrket. Enligt Mead börjar barn avspegla sin omgivning med hjälp av de signifikanta andra, som hjälper barnen att bilda ett jag genom signifikanta symboler (Mead 1976, s.30). Tidigt fick våra respondenter en inskolning i musikens värld, hur dess språk och konstruktion är uppbyggt som ledde till att respondenterna skapade ett musikrelaterat jag. Som Mead beskriver individens anpassning till gruppen genom de signifikanta symboler, känner individen samhörighet med gruppen (Mead 1976, s.72). R3 beskriver att alla sociala sammanhang alltid har varit musikrelaterad, något som R9 stärker och säger att hen har förlorat alla sociala sammanhang sedan pandemin kom. Vad händer då med jaget när den sociala kontexten rycks undan?

“Allt har alltid varit jättejobbrelaterat, alltså typ att inga planer är värdefulla som inte är jobb. Vad skulle jag trivas med att göra om jag inte jobbar med det här?” - Respondent 9

Mead (1976, s.150) menar att individens jag är en produkt av samhället eller den sociala kontexten. Jaget förändras i takt med att den sociala kontexten förändras. R9 beskriver hur pandemiåret ryckt hen ur sitt sociala sammanhang och att det till en början var som att hela världen rasat men med tiden fått hen att se fördelarna med situationen.

“Jag har tvingats bygga upp en grund. För innan när jag har jobbat så här så ofta när något jobb tar slut då får man panik för då känns det som att man inte hör hemma någonstans och inte har någon grund.” - Respondent 9

5.2.2 Det frilansande yrket och dess prekära situation

Det frilansande musikeryrket beskrivs av de frilansande respondenterna som ett ständigt jobbsökande och en ständig oro över nästa anställning. R3 beskriver oron kring anställning som frilansande musiker så här:

“Det skulle ju vara oro över yrket i stort, och det vet jag att jag hade varit utan pandemin också. Just det här att det inte är en fast anställning och pension. sen har jag försökt beskriva det här som en situation för en frilans utan pandemi. Bara för att en frilans har titeln frilansande musiker betyder inte det att han jobbar hela tiden som det.” - Respondent 3

Southwood skulle beskriva den här situationen som prekär och kallar situationen för “jobbsökandet som karriär (Southwood 2011, s.73). R9 beskriver situationen som en

maktlöshet över sitt eget liv då anställningar ofta är vikariat eller projektanställningar och eftersom hen är permitterad från sin arbetsplats går det inte att ta ett annat jobb:

“Det är jättekonstigt att bara gå och vänta också för det svåra har varit att man inte heller har kunnat göra något annat, man har inte kunnat ha ett annat jobb för att man hela tiden väntar på att man måste vara redo när det öppnar upp eller jag är fast på det här jobbet, jag ska kunna åka dit om vi får spela nästa månad. Det hade varit en sak om någon sa att nu får du inte jobba på ett år, gör något annat.” - Respondent 9

För många av de frilansande respondenterna har en reflektion kring att ändra på sin arbetsform präglats pandemiåret, t.ex. ändra på resandet och korta ned arbetstiden. R3 diskuterade även svårigheterna att få a-kassa då arbetsförmedlingen inte förstår det frilansande yrket. Hen beskriver att samtalen varje gång är med olika personer och varje samtal är ett utfrågande om yrkets utformning. Southwood (2011, s.73) liknar detta jagande efter a-kassa med en evig rättegång. R4 ger en bild av det frilansande yrket som ett ständigt sökande efter nya jobb genom att gå på auditions och hur krävande det är, ovissheten om man kommer få jobbet man sökt och att alltid kunna prestera på jobb då branschen är liten och ord sprids snabbt. Samtidigt beskriver R4 motsägelsefullt att spänningen som finns i yrket är en positiv sak:

“Detta jobbet är ju väldigt spännande och jag gillar att söka mig till det ovissa, jag är inte trygg. Jag gillar lite det också. Liksom, nu finns det inga jobb, jaha, vad gör jag då? Det gillar jag ändå.” - Respondent 4

Den prekära situationen många respondenter befinner sig i ter sig i en oro inför framtiden. Några respondenter ställer sig frågan hur länge hen kan vara frilansande innan det blir ohållbart då yrket är otryggt sett till anställning och ekonomi. Även om otryggheten är ett faktum i det frilansande yrket och vissa av respondenterna har funderat på att söka sig till något annat yrke så säger de att musiken alltid kommer finnas i deras liv och de kommer aldrig sluta med den.

Avslutningsvis har analysen visat att respondenterna reflekterat både positivt och negativt kring sin situation under pandemiåret. Det har inneburit stor oro för respondenterna kring framtiden och branschen i stort men samtidigt en reflektion kring om möjligheter med situationen.

5.3 Yrkesidentitet

Kring den här kategorin ställdes frågor angående privat identitet och yrkesidentitet och om det går en gräns mellan dessa. Det frågades även efter vad det är som driver respondenterna i sitt yrke samt i vilka situationer de presterar som bäst och när de har som mest självförtroende. Allt detta sattes avslutande i relation till pandemin i linje med syfte och frågeställning.

R1: Menar att yrkesidentiteten genomsyrar allt och hen drivs av att dela musiken med andra framför livepublik. Självförtroendet och motivationen har påverkats negativt pga. bristande rutin och uteblivna prestationer och mål.

R2: Yrkesidentiteten är störst då hon är bra på det och tänker på musik hela tiden. Drivs av att spela med andra och för publik och självförtroendet är intakt. Oro över anställning då branschen visats vara ömtålig men kommer fortsätta med musik oavsett vad.

R3: Identifierar sig som musiker/kulturarbetare men gör skillnad på privat och yrkesidentitet, har ett stort privatliv. Drivs av utbytet med kollegor och publik och presterar bäst när musiken är tilltalande. Har funderat på att byta yrke pga ekonomisk otrygghet men har insett att det är musiken hen vill jobba med och därmed består självförtroendet. Hen är dock inte rädd för att en dag behöva lägga yrket på hyllan.

R4: Drivs och betonar vikten av det sociala utbytet med kollegor och är beroende av arbetsplatsen för att prestera och för att upprätthålla självförtroendet. Oroar sig för nästa anställning och skiljer på privat och yrkesidentitet. Känner sig utnyttjad av arbetsgivaren då hen är arbetsbefriad utan lön och kan bli inkallad på kort varsel.

R5: Drivs av sociala sammanhang och att få uttrycka sig musikaliskt framför publik och oroar sig för om man kan hålla samma tempo i verksamheten som innan corona. Gör aktivt skillnad på privat och yrkesidentitet men identifierar sig som sitt yrke vilket hen har insett vikten av nu. Har socialiserats in i yrket över tid och betonar vikten av det sociala sammanhanget. Hen har mest självförtroende när positiv respons framstår efter framträdande.

R6: Identifierar sig som sitt yrke men gör medvetet stor skillnad på privat och yrkesidentitet då hen anser att man måste det för att inte tappa bort sig själv. Drivs av att bevara det hen har byggt upp och presterar som bäst i orkester. Menar att utbytet med publik är kärnan i yrket.

Hen är orolig över branschen då nyckelpersoner kan ha försvunnit men samtidigt tror hen att en positiv förbättring kommer ske efter pandemin. Uppskattar sina kollegor mer och har fått mer respekt för branschen. Självförtroendet består grundat i säkerhet i musikfärdigheterna.

R7: Yrkesidentiteten är inte påverkad av pandemin och hen gör inte stor skillnad på privat och yrkesidentitet men medger i att det finns skillnad i rollen på arbetet och rollen hemma.

R8: Drivs av utbytet med publiken där hen också har mest självförtroende. Skiljer inte riktigt på privat och yrkesidentitet då nätverkande ständigt är viktigt. Oroar sig inte, men funderar ständigt på nästa anställning

R9: Hela identiteten är yrkesidentitet då det är det enda som är värdefullt, hen blir med det osäker på sin privata identitet då hen har blivit beroende av jobbet. Undrar vad som finns kvar när hela yrkets innebörd uteblir. Får självförtroende av yttre bekräftelser då hon drivs av att prestera men drivs även av kollegor och den sociala gemenskapen. Socialiserades in i yrkesidentiteten genom utbildningen.

R10: Skiljer inte på privat och yrkesidentitet men ser inget problem i det. Drivs av mötet med publiken som nu uteblivit men självförtroendet är intakt och hen oroar sig inte över det. Hen identifierar sig med sitt yrke och pandemin har inte påverkat detta. Har satt upp egna mål för att behålla motivationen.

5.3.1 McCall och Simmons och hierarkiidentiteterna

“Hela min identitet är yrkesidentitet, det är det enda som är värdefull.” - Respondent 9

“Jag gör nog inte så stor skillnad på mina identiteter. Jag menar, musiken finns ju överallt, den genomsyrar ju allt. Jag kan ju spela både på fritiden och på jobbet.” - Respondent 1

“Jag identifierar mig med mitt yrke och jag tror inte att jag gör så stor skillnad på identiteterna. Men det är svårt att svara på. När man blir av med det, då vet man hur mycket det betyder” - Respondent 10

Yrkesidentiteten är för många av respondenterna den mest framträdanden identiteten. McCall och Simmons (1966, s.77) kallar detta för en framträdande hierarki av de rollidentiteter

individens besitter. För många av respondenterna är yrkesidentiteten den största identiteten och den privata identiteten en mindre del. Enligt McCall och Simmons väljer individen den rollidentitet som är mest framträdande i just ett socialt sammanhang. För R9 utgör yrkesidentiteten hela identiteten då de enda sociala sammanhang som hen värdesätter är yrkesrelaterade. Andra rollidentiteter som en individ har utvecklas då individen "utsätter" sig för olika sociala sammanhang. Men eftersom de flesta sociala sammanhang R9 haft är yrkesrelaterade väljer hen att alltid ha yrkesidentiteten högst upp i hierarkin. Rollidentiteterna är viktiga för individen då hen förbereder sig på eventuella händelser och situationer genom inbillning. På så sätt hålls rollidentiteten uppdaterad allt efter som omgivningen ändras (McCall & Simmons 1966, s.85).

För några av respondenterna har det varit svårt att hitta och ha intressen utanför jobbet som inte är jobb då musiken har varit en hobby hela livet. Rollidentiteten musiker har alltid varit högt upp på hierarkin men när intresset gick till yrket har den för vissa tagit allt större plats. R3 beskriver situationen med att leta efter ett intresse som kan innebära samma glädje som yrket.

"Jag minns när jag gick ut skolan och blev då heltidsfrilansande, då ville jag bestämt ha en hobby som jag kunde syssla med när jag inte jobbar. Tidigare har ju musiken varit min hobby. Det tog lång tid att hitta ett intresse som inte var jobb, men nu har jag hittat det." - Respondent 3

Samtliga respondenter identifierar sig som sitt yrke och för några utgör den den största delen av hela identiteten. Flertalet respondenter konstaterar i sin reflektion att intressen och privata relationer är viktigt i ett yrke som tar upp mycket tid så att yrket inte blir det enda engagemanget och flera betonar detta från ett socialt perspektiv. R9 som inte lagt fokus på detta betonar problematiken: *"Allting annat har blivit lite åsidosatt. [Yrkesidentiteten] är den enda identitet som jag tyckt varit värdefull"* - R9. Detta kan ses som ett exempel på hur yrkesidentiteten genom respondentens utbildning och karriär blivit så pass internaliserad genom socialisering så den nu beskrivs som den största. Hen frågade sig också vad som finns kvar nu när yrkesidentiteten förminskats nästan till noll och hen upplevde en osäkerhet i sin privata identitet. Definitionen av yrkesidentitet ovan beskriver det bl.a. som ett kollektiv med handlings- och interaktionsmönster på arbetet och vilket är precis det som respondent 9 beskriver en saknad av vilket stärker teorin (Thunborg 1999, s.3). Respondent 4 säger att hen känner sig utnyttjad av arbetsgivaren då hen är arbetsbefriad utan lön men måste kunna infinna sig på arbetsplatsen på kort tid. Detta innebär att ett annat arbete inte är ett alternativ utan att säga upp sig vilket kan skada karriären. Detta går i linje med Klaveraldals teori kring att en stark

yrkesidentitet kan vara till den anställdes nackdel om arbetsgivaren vill utnyttja det (Klaverdal 2004, s.14).

För andra görs ingen skillnad mellan identiteterna antingen för att det är en internaliserad identitet genom socialisering eller för att man ständigt måste vara professionell för att knyta kontakter, som för R8 som inte heller ser något problem i det men medger att man arbetar lite hela tiden. För några respondenter görs en skillnad på privat identitet och yrkesidentitet som för R5 och 6 är ett medvetet och aktivt beslut. För dem som inte skiljer på identiteterna reflekterar de positivt kring det och att det är en del av jobbet. Det är alltså för vissa av respondenterna skillnad på att identifiera sig som sitt yrke och att göra skillnad på privat identitet och yrkesidentitet, det ena utesluter inte det andra.

5.3.2 Motivation

Vad gäller drivkrafterna i yrket betonade flera respondenter (1, 2, 3, 5, 8, 10) att utbytet med publiken är centralt. En del av dem betonade även att detta skall vara livepublik som en del i reflektionen över det senaste årets olika web-streamade lösningar. Vissa beklagade sig även över de uteblivna publikframträdandena och kopplade det till bristande motivation. Hackman (1987) benämner att arbetet måste få konkreta konsekvenser som för en musiker kan vara en konsert och uteblivandet av detta skulle kunna vara en faktor till den bristande motivation respondenterna beskriver. Om inte de anställda får delta i en uppgift som sedan får konstruktiv feedback från ansvariga och t.ex. publik går motivationen också förlorad vilket också skulle kunna förklara respondenternas utsagor (Hackman 1987, s.325). Respondent 1, 2, 3 och 4 förklarade att det sociala utbytet med kollegorna och att få framföra musik tillsammans var en primär drivkraft och R5 betonade att de positiva sociala effekter som arbetet får för de inblandade är något som driver hen. Detta kommer kopplas till Heidegrens (2009) teori om erkännande och avhandlas under passion och kreativitet nedan. Att få prestera är något som driver R4 och R9 som också beklagade sig över de personliga konsekvenser som det fått under det senaste året. Bristande tro på sig själv kan härledas från Broms och Gruselius (2009) där de poängterar vikten av tydliga mål för att bibehålla motivation och vid bortfalla av detta kan tron på självkapaciteten skadas, som respondenterna medger (Broms & Gruselius, 2009 s.11). Som samma författare skriver kan detta förklaras av vikten av tydliga mål för att bibehålla. Angående självförtroendet menade hälften av respondenterna att det inte var påverkat av pandemin. Detta grundades av flera i tron på att de i framtiden kommer få arbeta som vanligt igen. Dessa personer kan anses ha en mer självständig bild av sina egna förmågor, alltså inte grundat i själva prestationen i sig, och kanske inte lägger samma vikt vid feedback från publik

som andra. Den andra hälften som sade att självförtroende var negativt påverkat lade mer vikt vid framträdandets, kollegornas och den allmänna responsens påverkan på sig själva och var på så sätt i mer beroendeställning av arbetsplatsens scener. Dock menade flera av dessa att självförtroende kommer återvända när samhället öppnar upp igen och det gifter sig då ännu en gång med Hackmans teori om tillfredsställelse (Hackman 1987, s.324).

5.4 Passion och kreativitet

Kring denna kategori ställdes frågor kring hur och om respondenterna musicerat hemma, vad det inneburit och hur de reflekterar kring det. Studien frågade också efter om respondentens kreativa förmåga hade påverkats samt reflektion kring det. Avslutningsvis frågades det om respondenten arbetar med sin passion och hur man reflekterar kring det utifrån coronapandemins påverkan.

R1: Den kreativa förmågan har skadats och mindre tid ägnas åt musiken. Dock består meningsfullheten i musiken och hen tänker nu mer utanför boxen. Menar att hen blir uppfyllt av yrket som också är passionen och får ett socialt utbyte där, samtidigt som jobbet kan ta för mycket tid utan att man märker det. Skulle inte vilja ha något annat jobb.

R2: Övandet har känts meningsfullt men kreativiteten är påverkad då hon inte har kunnat bli inspirerad av miljöer och människor. Att jobba med sin passion gör det lättare att uttrycka sig i och med att man i jobbet får verktygen att göra det, men man kan aldrig riktigt heller släppa arbetet.

R3: Motivationen försvann när målen försvann och övandet hemma minskade, men är inte orolig för att kvalitén har försämrats. Den kreativa förmågan har blivit skadad men är inte orolig över det. Positivt att jobba med sin passion då man gör något man älskar, men det kan bli ett problem i framtiden med familj, man står heller inte i position till att tacka nej till jobb. Är fortfarande sugen på att spela.

R4: Kreativiteten har påverkats positivt i samband med ökad fritid och reflektion. Finns ingen motivation utan mål och lön men tycker ändå övandet är meningsfullt då det är en passion. Saknar mötet med likasinnade och medger att nackdelar med branschen är osäkra anställningar, resande och att man ständigt måste vara professionell.

R5: Hen arbetar med sin passion som är en stor glädjekälla och grämer sig över att den nu är halt då publiken inte finns. Passionen kan dock sluka ens liv och skada privatlivet eller andra intressen. Övar hemma likt tidigare för att bibehålla kvalitén. Meningsfullheten består även om det är utan mål. Vill inte byta yrkesbana

R6: Motivationen till att upprätthålla kvalitén försvann när målen försvann, likaså försvann kreativiteten men hittade andra saker att sysselsätta sig med. Jobbar med sin passion men det har övergått mer till yrke. Att jobba med sin passion är en glädje men nackdelen är att man aldrig är hemma och det tär på kroppen. Fick en välbehövlig paus men vill börja jobba igen och har blivit medveten om hur skör branschen är.

R7: Övandet känns fortfarande meningsfullt för att det är så djupt rotat och kreativiteten består. Arbetar med sin passion och det är positivt då man jobbar med något man älskar men också negativt då man inte kan bestämma över sin egen arbetstid och får mindre tid till familjen.

R8: Fick byta övningsform från digital till fysisk. Tappat motivationen då framträdanden uteblivit. Har fått tid att utvecklas i genren i och med mer fritid. Arbetar med sin passion som är stor glädjekälla men medger att fritiden tar stryk och att det är viktigt att säga nej.

R9: Då inga slutmål har funnits så har motivationen påverkats negativt och övandet har känts meningslöst och hopplöst. Har inte kunnat vara kreativ utan kollegorna. Jobbar med sin passion och hen längtar tillbaka och har insett att hen inte har några andra intressen och privata relationer har fått lida av hennes jobb. Är rädd för att pausen kommer göra att hon jobbar ännu mer.

R10: Hen är mer disciplinerad i övandet nu och har satt upp egna mål för att tvingas bli mer kreativ och betonar vikten av eget ansvar för att kunna driva framåt. Detta grundat i att hen arbetar med sin passion

5.4.1 Påverkan på passion och kreativitet

För många av respondenterna innebar omställningen att mer tid spenderades hemma och att kreativiteten då blev lidande när man inte fick vara på sin arbetsplats. För några innebar det motsatsen att mer tid innebar friare tyglar och man kunde istället ägna sig åt sådant man tidigare inte kunnat, t.ex. R8. Vissa resonerar så att den kreativa förmågan är nedtonad men att den inte är permanent skadad och de flesta menar att den kommer återställas när de får utföra sitt arbete

som vanligt igen. En åtgärd för att bibehålla kreativiteten är för vissa att sätta upp egna alternativa mål samtidigt som flera hävdar att motivationen försvann i samband med att målen också gjorde det. Målen tog, för många, form i konsert eller annat framträdande för publik och när de var frånvarande uteblev också motivationen att repetera. R9 benämner situationen som meningslös när inga slutmål finns vilket kan ses som att det upplevs viktigare för musikern att slutligen prestera framför publik än framför sig själv vilket andra respondenter också nämner. Vissa respondenter poängterar dock att meningsfullheten i utövandet av musik består men att det mer är i stunden än vad det är för karriärens skull. På samma spår hävdar flera att de är medvetna om att kvalitén på deras instrument blir sämre om det inte underhålls men att motivationen är låg och repeterandet då minskar, trots att de vet att det kan få bakslag i framtiden. R3 oroar sig inte för ett längre uppehåll då det kan förekomma även i vanliga fall som frilansande musiker. Respondent 5, 10, 7 och 1 har dock motiverats mer av det faktum att man måste underhålla sitt instrument och har använt det annorlunda året till bl.a. just detta. Alla respondenter säger att de arbetar med sin passion men betonar olika saker på frågan. Det kan vara att man som individ blir uppfylld av arbetet, att det är en glädjekälla, att det ger verktyg att uttrycka sig, att det är grunden till meningsfullhet och motivation samt att det är den primära källan till socialt utbyte. Respondent 9 menar att passionen genomsyrar allt och att det inte finns något utanför det. Respondenternas resonemang går i linje med Vallerands (2007) teori kring passion och att den tillfredställer olika grundläggande behov vi som individer har. Att beskriva aktiviteten som "en glädjekälla", "grunden till meningsfullhet" och "ett socialt sammanhang" sammanfattar de tre kriterier som Vallerand tar upp. Att vi med personliga initiativtagande med vår kompetens kan interagera i ett sammanhang som vi kan relatera till. Som R9 säger finns inte något av detta längre vilket hen reflekterar mycket negativt över på frågan om pandemin har påverkat den kreativa förmågan:

“För när jag inte får vara med människor i ett sammanhang och vara kreativa tillsammans då tappar jag det ganska mycket.” - Respondent 9

Detta kan ses som att när individen inte får använda sin kompetens tillsammans med andra så får det negativa konsekvenser för individen, som Vallerands teori också menar. Kanske är detta dock beroende av hur individen själv ser på sig själv som en del av ett kollektiv eller vilket instrument man spelar, alltså om man är t.ex. solosångare eller orkestermusiker, för som R8 säger har det hela i motsats till R9 inneburit att hen fått utveckla sin kreativa förmåga i och med den ökade fritiden. Flera respondenter delar upplevelsen av att kreativiteten har blivit skadad då man inte får arbeta tillsammans med likasinnade längre, men de flesta resonerar så

att den kommer repa sig när arbetet blir normalt igen. Respondent 8 deklarerar också att privata relationer och andra intressen har åsidosatts och blivit lidande under karriären då arbetet tagit upp all energi. Det är precis detta Vallerand (2007, s.2) talar om i form av besatt passion där alltså andra faktorer i livet blir lidande pga att passionen slagit rot så hårt så den får negativa konsekvenser, t.ex att man blir beroende av arbetsplatsen för att få bekräftelse och självförtroende. Flera av respondenterna betonar förlorad tid till relationer, familjen och andra fritidsintressen utan att individen själv inser det. Detta går också i linje med teorin om besatt passion men då resonerade flera att de är medvetna om detta, men ser det inte som ett så stort problem då fördelarna i passionen väger tyngre. R5 skämtade under intervjun genom orden "undra varför jag är singel?" och antydde att det kanske var passionen över arbetet som ligger bakom det. Respondent 7 poängterade dock att detta inte enkom gäller musikerbranschen utan hen tror detta gäller flera yrkeskategorier. Samma respondent förklarar att hen aldrig haft så mycket fritid med sin partner sedan de gifte sig. Detta kan dock inte härledas till att det rör sig om en besatt passion utan det är bara så arbetstiderna sett ut för R7 förklarar hen och pekar vidare på det faktum att hen har fast anställning och då måste ställa upp på det som jobbet kräver. Alltså handlar det hela inte om en besatt passion såsom Vallerand beskriver det.

5.4.2 Erkännande

Erkännandet för många av respondenterna kommer från kollegor och publik eller genom en anställning efter en jobbig audition. Erkännandet att de är duktiga på något. Enligt Honneths tredje form av erkännande får individen genom social uppskattning erkännande av omgivningen som leder till självuppskattning (Heidegren 2009, s.30). Heidegren beskriver detta som en mellanmänsklig nivå av erkännande där individer aktivt visar intresse av sin omgivning (Heidegren 2009, s.72). Något som respondent 5 betonar är den positiva sociala effekt arbetet ger hen. Det sociala sammanhang arbetet erbjuder är en viktig del i utvecklingen av den personliga identiteten.

"Publikreaktioner driver ju en med. Direkta erkännanden efter en konsert, den direkta bekräftelsen. Det är sällan yrkesgrupper får den direkta bekräftelsen." - Respondent 5

R5 berättar vidare hur viktig inputen från andra är och det är så bra ideer föds fram. Att få erkännandet av omgivningen, publik, kollegor eller vänner, är viktigt för att kunna få en slags självuppskattning. Respondent 5 beskriver hur det är att bli erkänd av publiken, den direkta bekräftelsen att en konsert är bra. Att det sociala sammanhanget är viktigt för att kreativiteten ska komma är något som respondent 9 redogör för. När de sociala sammanhangen rycks undan

försvinner kreativiteten, att det inte finns någon kreativitet utan kollegorna. Erkännandet av omgivningen är en viktig del i utvecklingen av den personliga identiteten. När erkännande uteblir kan individen känna en känsla av missaktning från omgivningen och det kan leda till att självuppskattningen bryts ned (Heidegren 2009, s.73).

“Sen står man på en audition och så får man inte jobbet och så är man sämst av alla i ett halvår, så det är verkligen att man pendlar mycket där på ett sätt som jag inte tror är så sunt men det är omöjligt att undvika.” - Respondent 9

Trots nackdelar reflekterar många av respondenterna positivt över sin passion genom att fördelarna väger tyngre. R10 reflekterade genomgående generellt positivt i intervjun och är ett tydligt exempel på Harmonisk passion där man har hittat en balans mellan passion och privatliv och ger båda det utrymme som behövs för att upprätthålla goda relationer i dem (Vallerand 2007, s.2–3). För några innebar tiden till reflektion att man insett värdet i sin passion och för någon att den insett att den inte har något utanför passionen. Flera av de som frilansar har också reflekterat över att branschen är skör och att man inte ska ta något för givet, detta delvis i linje med Southwoods (2011) resonemang kring en prekär arbetsmarknad som avhandlades i analysen av privatlivet. Frilansaryket innebär kortare anställningar och att man då byter jobb ofta men för t.ex. R3 har pandemin inneburit mer reflekterande över yrket och dess påverkan på livet vilket mynnat ut i att hen har sökt andra jobb för framtiden och funderar på att ha musiken mer som hobby. För andra har det mer inneburit ett ökat ifrågasättande om deras yrkesval verkligen är rätt i och med dess sköra natur. *“Det känns som en låtsasbransch nu och jag har känt att jag måste ha ett “riktigt” jobb som finns även under en pandemi”* förklarar respondent 9 på sista frågan i intervjun. I enlighet med syfte och frågeställning pekar respondenternas utsagor på att den ökade tiden till reflektion har gjort att de själva blir medvetna om gränserna för och hur de blir påverkade av sitt yrkesutövande och de har själva börjat fundera på området besatt och harmonisk passion, även om de kanske inte själva är medvetna om att sådana teorier existerar.

Avslutningsvis identifierar analysen olika perspektiv av samma ämne men det hela kan kokas ner till vikten av att arbeta med sin passion, att det ger meningsfullhet och livsglädje till individerna. Vid frånvaro av passionen ställs individen för en slags kris då meningslöshet och bristande motivation präglar reflektionen. Likt reflektionen kring privatlivet betonas även här behovet, vikten och avsaknaden av sociala sammanhang genom arbetet.

6. Sammanfattande diskussion

Den här studien har undersökt hur professionella musiker med syfte att undersöka deras reflektioner kring sin yrkesidentitet, privata identitet och vad dessa innebär i sken av coronapandemin, i linje med syfte och frågeställning.

I studien har tio respondenter deltagit som alla delar att de jobbar med sin passion och att de identifierar sig som respektive yrke. Reflektionen har kretsat kring hur respondenterna tidigare balanserat sitt yrke/passion med resten av livet. En reflektion som nu fått tid och som kanske tidigare åsidosatts då flera respondenter medgav att de nu fått utrymme till eftertanke. Under intervjuerna framkom att respondenterna hade en enorm tacksamhet till sitt yrke och att det är få förunnat att kunna jobba med sin passion även om flera samtidigt beklagade sig över den situationen vi nu är i. Dock delade alla en tro på framtiden och ett hopp för sin passion, även om det för någon kanske blir en hobby istället för yrke i slutändan. Vi har talat om vikten av mål för att bibehålla motivationen och även om de kortsiktiga målen, i form av föreställning eller konsert är borta, så kan man argumentera för att det nya målet respondenterna delar är att någon gång i framtiden få göra det dem älskar igen. Även om många respondenter medger att deras yrke i sig och dess konsekvenser för dem själva kanske inte är idealiskt. Denna ambivalens präglar hela gruppen av respondenter. Reflektionen under pandemin har för vissa inneburit en ökad medvetenhet av ens omgivning, privata relationer och egen hälsa där man insett yrkets/passionens baksidor. Vissa har varit medvetna om detta hela tiden och har nu istället ytterligare insett värdet i sitt yrke. Kanske är detta en del av den kris som individerna ställts inför, att den identitet som de själva placerat högst, enligt teorin om hierarkiidentiteter, nu inte kan brukas längre då den sociala kontexten inte finns. Det sociala erkännandet av jaget är borta vilket kan leda till problem för individen som vandrar runt i ett dunkel utan färdriktning när bekräftelse från arbetsplatsen uteblir och hela yrkesidentiteten kastats om. Det skall poängteras att ett par frilansande musiker menar att denna identitetskris kan uppstå i vanliga fall också vid otur i jobbsökandet.

6.1 Metodreflektion

Valet av metod visade sig efter studien passa väl till det som skulle undersökas. Operationaliseringen av syfte och frågeställning mynnade ut i en intervjuguide med de teman som avhandlats ovan dvs. privat identitet, yrkesidentitet, självförtroende, motivation, kreativitet och passion. Vid den tematiska kodningen visade sig datan rama in just detta och det fick även ligga som grund i teorin som gav teoretisk trovärdighet till analysen. Då syftet

var att se hur musikerna reflekterade användes en semistrukturerad intervjuguide för att hålla ämnet öppet samtidigt som det fanns bestämda teman på vad som skulle avhandlas. Detta var till fördel i efterhand då viktiga saker sade som intervjuguiden nödvändigtvis inte hade förutspått. Det var dock lite tidskrävande att få in respondenterna på rätt spår då flera talade om hur arbetet vanligtvis brukar gå till och vi fick styra in dem på hur de reflekterade just nu under coronaåret, vilket var undersökningens syfte. Väl inne på rätt spår var intervjuens struktur till fördel för syfte och frågeställning då den lät respondenten reflektera fritt. Det var effektivt att inleda med lättare samtalsämnen för att etablera en bekvämlighet för respondenten för att sedan gå in på själva kärnan. Även efter intervjuguidens slut var det effektivt att ställa vidare frågor om så krävdes.

Kodningen gjordes i flera steg från avlyssning till första kodning, vilket bröts ner i mindre och mindre beståndsdelar i tre steg. Detta var tidskrävande men nödvändigt för den tematiska analysen som följde. Vår egen förförståelse av yrkesgruppen var till fördel då vi lätt kunde förstå vad respondenterna talade om för att sedan kunna ställa djupare följdfrågor. En nackdel hade kunnat vara det motsatta, alltså att vi förstår vad respondenten menar och därför inte ställer följdfrågor, detta upplever vi dock inte är fallet.

6.2 Uppmaning till vidare forskning

Under coronapandemin har man kunnat följa regeringens prioriteringar av vilka “nöjen” prioriterats med speciella regelverk, t.ex. restaurangindustrin. Någon av respondenterna upplevde en diskriminering genom att kulturen blivit bortprioriterad och inte fått egna regler för branschen så att man skulle kunna fortsätta bedriva verksamhet. Därför hade det varit intressant att vidare undersöka hur t.ex. kulturarbetare upplever att de blivit behandlade under pandemin. Vi har även genom uppsatsen märkt att det finns en spänning mellan inre behov och yttre förväntningar ofta kopplat till motivation. Det hade varit intressant att se var i motivationen egentligen ligger, om man gör det för sig själv eller för någon annan. Då genom att jämföra t.ex. konstnärer som inte ställer ut sin konst med artister som drar stora mängder publik.

7. Referenslista

Alvehus, Johan. (2019) *Skriva uppsats med kvalitativ metod. En handbok*. 2 uppl. Stockholm: Liber AB.

Broms, Kristoffer & Gruselius, Hannes (2009) *Samarbete och motivation - En kvantitativ studie av sambandet mellan samarbete och motivation inom kunskapsintensiva grupper*. Linköping: Företagsekonomiska institutionen, Linköpings universitet

Bryman, Alan (2016) *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber AB.

Dalen, Monica (2015) *Intervju som metod*. 2. uppl. Malmö: Gleerups utbildning.

David, Matthew & Sutton, Carole D. (2011) *Samhällsvetenskaplig metod*. Uppl. 3. Lund: Studentlitteratur.

Egidius, Henry (uppdaterad 2021) Webbplats *Psykologiguiden* <https://www.psykologiguiden.se/psykologilexikon/?Lookup=yrkesidentitet> (Hämtad 11/5-21)

Gardell B, Westlander G (1968): *Om industriarbete och mental hälsa*. PA-rådets meddelandeserie nr 56. Stockholm: PA-rådet.

Hackman, J. (1987). *The design of work teams*. I J.W. Lorsch, Handbook of organizational behavior, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Heidegren, Carl-Göran. (2009) *Erkännande*. Stockholm: Liber AB

Klaverdal, Sara (2004) *Ett slitsamt drömyrke. En studie om hur stresshantering, attityder och yrkesidentitet har samband med hur professionella orkestermusiker upplever sin arbetsmiljö och hälsa*. Lund: Institutionen för psykologi. Lunds universitet

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lind, Evelina & Heinemann, Hanna (2020) *När passionen blir ett yrke och yrket blir passionen - en kvalitativ studie om upplevelsen av att arbeta med sin passion* (Elektronisk resurs <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1434550/FULLTEXT01.pdf>) Karlstad: Handelshögskolan vid Karlstad Universitet

McCall, George J. & Simmons, L. J. (1966) *Identities and Interactions*. Cambridge: The Free Press

Mead, G. H (1995) *Medvetandet, jaget och samhället* Lund: Argos förlag

Parasuraman, S. & Purohit, Y.S (2000) Distress and Boredom Among Orchestra Musicians: The Two Faces of Stress. *Journal of Occupational Health Psychology*, s. 5, 74-83

Pingel, Birgit & Robertsson, Hans (1998) Yrkesidentitet i sjukvård : position, person och lön *Arbete och hälsa* Nr: 13. Vetenskaplig skriftserie (Elektronisk resurs https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/4190/1/ah1998_13.pdf) Stockholm: Arbetslivsinstitutet

Sahlin-Andersson, Kerstin (1994) *Scandinavian Journal of Management* Vol. 10, Nr 2. (Elektronisk resurs <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0956522194900167> Hämtad 12/5-21)

Saldaña, Johnny (2015) *The coding manual for qualitative researchers* Thousand Oaks, CA: Sage Publications

Sandgren, Maria (2001) Operasångare: i språnget mellan prestation och hängivenhet. I Liljeholm Johansson, Yvonne (ed.) *Artisters hälsa och arbetsmiljö* (s. 35-50) Stockholm: institutet för Psykosocial Miljömedicin (IPM)

Stephoe, Andrew (1989) Stress, Coping and Stage Fright in Professional Musicians *Psychology of Music* Vol. 17 s. 3-11

Southwood, Ivor (2011) *Prekaritet 2.0*. Hägersten: Tankekraft förlag

Sveriges Orkesterförbund. <https://www.orkester.nu/coronavirus-hur-kan-vi-agera-i-orkestervarlden/> (Hämtad: 12/4-21)

Svenska akademins ordbok. Sökord: prekaritet. (Hämtad: 13/5 - 21)

Theorell, Töres (2001) Inledning i Liljeholm Johansson, Yvonne (et al), *Artisters hälsa och Arbetsmiljö* Stockholm: Institutet för Psykosocial miljömedicin (IPM)

Thomas, James & Harden, Angela. (2008) Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC Medical Research Methodology* 8, s.45.

<https://bmcmedresmethodol.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2288-8-45#citeas>

Thunborg, Camilla (1999) *Lärande av yrkesidentiteter*. En studie av läkare, sjuksköterskor och undersköterskor. Filosofiska fakulteten, Linköpings Universitet

Vallerand, Robert J. (2007). *The psychology of passion: in search of what makes people's life worth living* [Elektronisk resurs.] *Canadian Psychology* Vol 49. No 1. s.1-13 Tillgänglig: 11/5-21 https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2008_Vallerand_CanPsych.pdf

Widerberg, Karin. 2002. *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

8. Bilaga

Intervjuguide

Inledning

Fråga om det går bra att spela in. Förklara att personen kommer vara anonym, att det bara är vi och vår handledare som kommer att ha tillgång till datan och att de kan avbryta när som helst.

Öppningsfrågor

1. Vad har du för civilstatus och hur bor du? (Ensam/sambo, lägenhet/hus)
2. Vilket är ditt yrke och vad innebär det rent konkret?
3. Hur länge har du arbetat med det?
4. Vilken utbildning har du?
5. Hur länge har du sysslat med musik?
6. Hur arbetssituationen ser ut nu? (Arbetslös, permitterad, jobbar hemma?)

Orosmoment kring att vara arbetslös, permitterad, jobba hemma

1. a) Beskriv en vanlig dag från det senaste året.
1b) (Om hen jobbar hemma) Har det gått att skilja på arbetstid och ledig tid?
2. I denna situation, är det något du är orolig över?
3. Är du orolig för framtiden?

Privatlivet

- 1 a) Hur har du som privatperson tacklat den senaste tiden för att hålla huvudet över ytan?
Vad har hen för generell inställning till läget i samhället?
1b) Är du hemma mer nu än vanligtvis, isf vad tycker du om det/ hur reflekterar du över det?
1c) Finns det några begränsningar och/eller möjligheter med situationen.
2. (Om respondenten lever med familj/partner:) Beskriv hur familjen har hanterat att du varit hemma så mycket. Hur fungerar det?

Musicerandet hemma

1. Hur har det faktum att du är mycket hemma påverkat ditt musicerande hemma?
  - Spelar lika ofta?

- Känns det meningsfullt?
  - Finns det något mål med att spela?
  - Har du några nya alternativa mål?
2. Hur reflekterar du kring detta (ovanstående)?
  3. Ägnar du mer eller mindre tid åt musiken under ledig tid nu?
  4. Har det gått att öva hemma rent praktiskt?

Självförtroende

1. Vad är det som driver dig i ditt yrke?
2. När känner du att du presterar som bäst på jobbet?
3. När har du som mest självförtroende?
4. Har situationen påverkat ditt självförtroende?

Yrkesidentitet

1. Funderar du på yrkesrelaterade saker på din fritid? I så fall vad? (Musik, anställning, problem, möjligheter, planer, projekt?)
1b) Identifierar du dig som ditt yrke? På vilket sätt/ på vilket sätt inte
2. Hur stor del av din privata identitet utgörs av din yrkesroll?
3. Gör du skillnad på privat identitet och yrkesidentitet?
4. Innan du var färdigutbildad *yrke*, hur identifierade du dig då?
5. Har läget under det senaste året påverkat din reflektion över din yrkesidentitet/yrkesroll nu när du inte kan utföra ditt jobb som vanligt? Hur?

Kreativitet och passion

1. Har situationen (pandemin) påverkat din kreativa förmåga som *yrke*? Hur ser du på detta?
2. Skulle du säga att du arbetar med din passion?
  - Fördelar med att göra det.
  - Nackdelar med att göra det.
  - Finns det gränser?
  - Hur ser du på detta i förhållande till coronapandemin?

Hur ser du med allt detta i åtanke på ditt val av utbildning, yrke och karriär i sken av coronapandemin?

Avslutande frågor

Vad har du för planer den närmaste tiden? Vad ligger fokus på (privat/yrke)? Hur tror du övergången till när du börjar få tillbaka ditt arbete kommer se ut? Vad behöver göras?

Är det något du vill tillägga till det som sagts? Om du vill ändra eller komplettera något så går det bra att kontakta oss.